

De natuur in januari ⁽²⁾

NATUURDAGBOEK

Curaçao kent ook seizoenen, maar dan in concepten van droge tijd, regentijd en de overgangsperioden hiertussen. Met de afbakening van de door de mens gecreëerde kalendermaanden is er elke maand wel iets bijzonders te ontdekken in de semi-aride ecologie van het eiland. In 2024 schreef ik voor elke maand een ‘Natuur in...’-artikel met de spotlight op de meest interessante natuurverhalen die iedereen met wat interesse zelf kon observeren. Dat was slechts het tipje van de ijsberg. Daarom ook in 2025 een geheel nieuwe serie voor elke maand, met weer totaal andere verhalen. Geniet ervan en ga zelf ook naar buiten om deze verhalen zelf te ervaren!

TEKST EN FOTO’S MICHELLE PORS-DA COSTA GOMEZ

De behuko (*Serjania curassavica*).

Bloeiende planten in januari

Het is elk jaar verschillend hoe lang de regentijd aanhoudt op Curaçao. Het ene jaar wil het in januari nog behoorlijk doorregenen tot ver in februari, en het andere jaar houdt het begin januari al op. Vaak blijft de aarde nog vochtig genoeg om een breed scala aan plantensoorten uitbundig te laten bloeien in zo-wat alle kleuren van de regenboog. En in januari zal de oplettende wandelaar de in dit artikel genoemde soorten op verschillende plekken kunnen vinden.

De behuko (*Serjania curassavica*) is een windende plant die door en over andere bomen en planten heen groeit, maar deze niet geheel bedekt. Het is een redelijk opvallende plant die nauwelijks zichtbaar is voor het ongeoevende oog. Tenminste, totdat de plant gaat bloeien en vooral totdat de plant de zaaddozen gaat vormen. De bloemen groeien in trosjes en zijn heel klein, ongeveer 6 millimeter in doorsnede. De kleur is wit. De vruchten of zaaddozen van deze plant zien eruit alsof ze je een kusje willen geven met ronde lippen. Deze zaaddozen beginnen groenig wit en verkleuren al snel naar roze en zelfs diep rozerood. Dan is de plant ineens goed te zien, ook langs de weg naar Westpunt. De bloemen zijn een belangrijke nectarplant voor veel insecten en vogels.

Een van de zeldzaamste planten op Curaçao is de leli di awa (*Nymphaea ampla*). Omdat het eiland doorgaans zo droog is, is het bijna wonderlijk te noemen dat ons eiland een inheemse waterleliesoort heeft. De plant is dan ook voornamelijk te vinden in bepaalde pos di pia (inloopputten) en andere plekken waar het doelbewust is geïntroduceerd. Zoals gezegd is het echter een uiterst zeldzame plant,

en verschillende plekken waar de plant voorkwam zijn verdwenen door bouwwerkzaamheden waarbij de historische structuren werden gedempt en weggehaald. Het bloeien van de plant is niet alleen voorbehouden aan de maand januari, maar in de praktijk komt het er meestal wel op neer dat dat de maand is waarin het, het meest uitbundig bloeit.

Een familielid van de yerba di glas, de *Ipomoea incarnata* met de grote roze glasachtige bloemen (beschreven in het artikel van december 2024) is de minder bekende maar niet minder mooie *Ipomoea nil*, een plantje dat in het Papiaments de trompèt wordt genoemd. De bloemen zijn bij lange na niet zo groot als die van de yerba di glas, en worden maar zo’n 5 cm lang. De kleur van de bloemen is ook geheel verschillend, en gaat meer richting blauw-paars. Ook deze is nu in deze maand veelvuldig te zien, in onder andere het Christoffelpark.

Een schattig spierwit bloemetje van ongeveer 2,5 centimeter doorsnede met enorm contrasterende feloranje meeldraden is de inheemse hibiscus genaamd rosita (*Hibiscus phoeniceus*). Je ziet het bloemetje niet al te vaak omdat het zo klein is.

Een ander plantje dat met een grote diversiteit aan gekleurde bloemen bloeit is de pia di palomba (*Portulaca elatior*). Een kleine plant die als kruid te boek staat en niet hoger wordt dan 40 centimeter, maar meestal veel kleiner is. De bloemen kunnen van kleur variëren van wit, zalmroze, paarsrood tot felroze.

Overwinteraars

Het zijn niet alleen mensen die ons eiland hebben gekozen als overwinteringslocatie in de periode dat het in hun thuisland in Noord-Amerika of Europa drui-

De pia di palomba (*Portulaca elatior*).

lerig koud weer is met korte kille dagen. Ook vogels kiezen voor ons eiland als basis om de wintermaanden te overleven voor ze in de lente weer terug gaan naar hun broedlocaties in Noord-Amerika om de volgende generatie te produceren. De kleine grijze snip of short-billed dowitcher (*Limnodromus griseus*) is een van de namen die reeds eerder als trekvogel is genoemd. Deze soort overwintert op het eiland in salina’s en voormalige zoutpannen en ook langs de ondiepe kust van binnenwateren, waar ze met de lange snavels in de modder naar voedsel zoeken in de vorm van ongewervelden. Naast de short-billed dowitcher is ook de semipalmated plover of bontbekplevier (*Charadrius semipalmatus*) een overwinteraar op het eiland. De jonge dieren zijn het hele jaar door wel te vinden terwijl de volwassen dieren terugvliegen naar hun broedlocaties in de lente. Hetzelfde geldt voor de het hele jaar voorkomende spotted sandpiper of Amerikaanse oeverloper (*Actitis macularius*). Ondanks de naam hebben de vogels die hier overwinteren in hun winterkleed geen stippen op de borst. In het voorjaar ver-

andert dat. Dan gaan zich zwarte stippen vormen op de borst en maken de vogels zich klaar voor de reis terug naar hun broedlocatie.

Waar zijn de vogels geweest?

Verschillende mensen stelden de vraag waarom er in de maanden november en december zo weinig tuinvogels aanwezig waren in de tuinen, terwijl ze in januari weer terugkomen. Vogels als de oranje troepiaal, suikerdiefjes, duiven en zelfs de Caribische spotlijster wonen graag in de tuin omdat daar meestal water en voedsel te vinden is. Zodra de regentijd echter aanbreekt is het een walhalla van voedsel en ook water in de mondi waardoor de dieren niet meer gedwongen zijn zich in de bebouwde kom op te houden. De territoria verplaatsen dan en vaak gaan de vogels dan ook broeden in de mondi. Zodra het echter weer wat droger begint te worden en voedsel en vooral water schaarser, dan verhuizen de vogels weer langzaam maar zeker naar de stadse omgeving en zal je ze weer in grotere aantallen tegenkomen in de tuin.

De leli di awa (*Nymphaea ampla*).

De semi-palmated plover of bontbekplevier (*Charadrius semipalmatus*).

De kleine grijze snip of short-billed dowitcher (*Limnodromus griseus*).

De trompèt (*Ipomoea nil*).

De rosita (*Hibiscus phoeniceus*).

De oranje troepiaal (*Icterus icterus*).

NATUURINFORMATIE

Mailinglist voor natuurpublicaties en andere activiteiten
Wie interesse heeft in de ontwikkeling van nieuwe boeken, natuurartikelen en andere publicaties omtrent de natuur van Curaçao, inclusief workshops, cursussen enzovoort kan zich

aanmelden voor onze nieuwe mailinglist. Zodra we leuke updates hebben krijgt u vanzelf een mail met alle noodzakelijke informatie op een rij. Wilt u op de mailinglist, stuur dan een mail naar michelle.dacos@tagomez@gmail.com.

Natuurfoto's maken

Hou je van foto's maken van de natuur op het eiland, of wil je graag genieten van anderomans foto's die gemaakt zijn in de natuur van Curaçao? Dan kun je nu deel uitmaken van een nieuwe Facebookgroep met de

naam Curaçao Nature Photography.

Vragen over de natuur in het algemeen

Heb je een vraag over de natuur dan kun je die stellen aan het bovenstaande e-mailadres.